כלבת

איציק אברמוביץ

כלבת היא מחלה נגיפית קטלנית ביותר וחריפה הגורמת לדלקת מוח וחוט שדרה הפוגעת בכל בעלי החיים בעלי דם חם.

מהו גורם המחלה וכיצד הוא מועבר?

כלבת הינה מחלה הנגרמת ע"י נגיף (וירוס). [ראה מסגרת]

נגיף הכלבת מצוי ברוק של בעלי חיים נגועים. בעל החיים החולה בכלבת מעביר את הזיהום לבעלי חיים אחרים או לבני אדם ע"י נשיכה ולעיתים ע"י ליקוק. הנגיף נודד באיטיות ממקום הנשיכה לאורך העצבים אל חוט השדרה ואל המוח, ושם הוא מתרבה.

בהמשך הנגיפים יורדים דרך העצבים אל בלוטות הרוק ואל הרוק עצמו. ככל שהנשיכה או השריטה קרובים לראש, הבעיה מחמירה ותקופת הדגירה מתקצרת-->
לכן הטיפול חייב להיות מיידי.

מהו מקור המחלה?

כל יונק עלול להפגע במחלה אולם בעיקר נפגעים בה ומעבירים אותה בעלי חיים משלשת הסוגים הבאים:

- חיות בר: שועלים, תנים, זאבים ובחו"ל - בואשים ועטלפים
- חיות בית: כלבים וחתולים
- חיות משק: פרות, צאן וסוסים

המחלה כמעט ואינה מועברת ע"י בעלי חיים קטנים, כמו עכברים, חולדות ואחרים מכיוון שאין הם שורדים בד"כ, נשיכות של חיות אחרות.

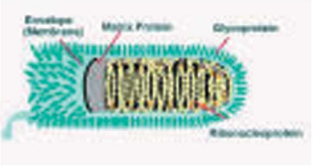

מהי תקופת הדגירה (פרק הזמן שבין ההדבקה להופעת סימנים קליניים) של המחלה?

תקופת הדגירה משתנה בן 10 ימים ליותר משנה, אך

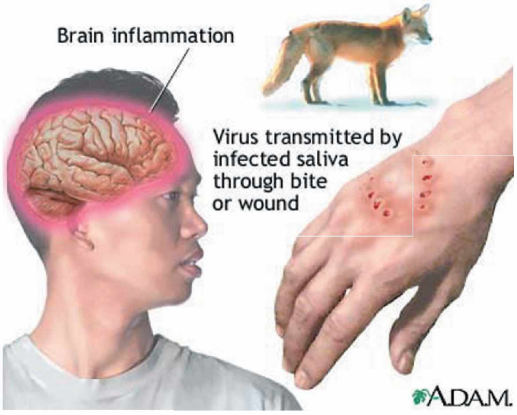

בד"כ מתחילים התסמינים להופיע 30 עד 50 יום אחרי ההידבקות. תקופת הדגירה קצרה יותר אצל בעה"ח ובני האדם שננשכו בפלג הגוף העליון, או שהתנסו בנשיכות רבות.

מה הם התסמינים בבני האדם?

חשוב לזכור! מרגע שהופיעו סימני המחלה הראשונים לא ניתן לעצור אותה והיא תסתיים במוות.

בשלב ראשון תקופה קצרה של: דיכאון, חוסר מנוחה, תחושת בחילה, חום (בחמישית מהחולים המחלה מתחילה בשיתוק גפיים תחתונים, שיתוק העולה ומטפס במעלה הגוף).

בשלב שני חוסר המנוחה גובר והופך קיצוני ובלתי נשלט, ייצור כמויות גדולות של רוק, עוויתות בשרירי הגרון ובתיבת הקול - העלולות להיות כרוכות בכאבי תופת (עוויתות אלה נובעות מגירוי של האיזור המוחי האחראי לבליעה ולנשימה). נסיון לשתות מים יכול לעורר עוויתות אלה, ולכן חולה כלבת אינו מסוגל לשתות. זו הסיבה לכך שמחלת הכלבת מכונה לעיתים הידרופוביה (פחד ממים).

בשלב שלישי עוויתות, אפיסת כוחות, שיתוק מפושט, חסימת נתיבי אוויר (חנק), מוות.

פרק הזמן מהופעת סימנים ראשונים ועד מוות נמשך 3-10 ימים.

כיצד ניתן לדעת שבע"ח או האדם נגוע בכלבת-אבחנה?

על פי הסימנים הקליניים החיצוניים(כפי שתוארו), אין דרך לאיבחון בבע"ח חי.

נגיף (וירוס)

הנגיף הוא טפיל, כלומר אינו מסוגל להתקיים באפן עצמאי, אלא רק בתוך רקמות גופו של הפונדקאי (צמח/ בעל חיים). הנגיפים יכולים להיות רדומים במשך זמן רב. הם מתעוררים לחיים רק כאשר גם מצליחים לחדור לתוך התא החי.
הנגיף גודלו פחות מאלפית המילימטר והוא מורכב מ-DNA או RNA , חומצת הגרעין מכילה את החומר התורשתי ומעטפת חלבון. כל שאר המערכות של הגוף החי אינן קיימות בו, ולכן הוא אינו יכול לנשום , לעכל מזון ולפלוט פסולת בכוחות עצמו, וחייב לנצל את התאים החיים שבגוף הפונדקאי שלו. כאשר הנגיף פולש לתא הגוף הוא מחדיר לתוכו את חומצת הגרעין שלו וגורם לכך שהתא יתחיל לייצר נגיפים חדשים- ויפסיק לבנות ולתחזק את עצמו. הנגיפים שייצר התא פולשים לתאים נוספים ומאלצים גם אותם לייצר המוני נגיפים. פעילותן התקינה של מערכות הגוף משתבשת, ובמחלות נגיפיות קשות נפגע תפקודו של הגוף כולו והייצור החולה בהן, בעל חיים או צמח, עלול למות.

בדיקה לאחר המוות - בדיקת רקמת המוח (במכון הווטרינרי) להופעת שינויים אופייניים לכלבת (בדיקה מהירה מאד, שעות - ומאוד מהימנה).

ננשכתי/באתי במגע עם רוק של כלב/חיית בר/פרה נגועים או חשודים לכלבת מה עלי לעשות?

- עזרה ראשונה - מיד לאחר הנשיכה יש לרחוץ באופן יסודי את מקום הנשיכה/ שריטה/מגע עם רוק, בהרבה מים וסבון או חומר דטרגנטי.
- איתור בעל החיים שנשך - חשוב לאתר, לזהות וללכוד את בע"ח שנשך, לפני שייעלם מהמקום. כדי שאפשר יהיה לבודדו (פרה), להסגירו (כלב) או להשמידו (חיות בר).
- קבלת טיפול רפואי: תחנת מגן דוד, מרפאת קופת חולים, רופא פרטי, חדר מיון של בית חולים.
- פנייה (ללא דיחוי) ללשכת הבריאות האזורית - בלשכה ייערך תחקיר מקיף לגבי האירוע: מידת חשיפה, אופי החשיפה וכו' ויוחלט לגבי מדיניות וסוג החיסונים שיינתנו לנפגע.
- לכידת הכלב הנושך (או כל בע"ח אחר) והעברתו להסגר למשך 10 ימים. במקרה של פרה היא תועבר לבידוד ולמעקב.

מה החיסון שניתן לאחר חשיפה? האם עדיין נאלצים לקבל 21 זריקות בבטן? האם הוא יעיל? האם יש לו תופעות לוואי?

לא. כיום בני אדם שנחשפו לחיה נגועה בכלבת אינם נאלצים לקבל זריקות בבטן. כיום יש טיפולים פשוטים ויעלים הרבה יותר.
קיימים שני סוגי חיסונים:
סביל - זריקה אחת, במקרה של חשיפה ודאית (נשיכה/ שריטה/פציעה)

פעיל - סדרה בת 5 זריקות (ימים 0, 3, 7, 14, 28) - במקרים של חשד למגע/או חשיפה וכטיפול משלים לחיסון הסביל.

החיסון יעיל ביותר.
החיסון ניתן בשריר הזרוע - הכאבים וההתנפחות במקום הזריקה אינם חמורים, ותגובה אלרגית רצינית במהלך סדרת הזריקות היא נדירה ביותר. פחות מאחוז אחד של האנשים מפתחים חום בעקבות החיסון.

ההסגר/הבידוד -
מה משמעותו/חשיבותו?
מדוע 10 ימים?

ההסגר מטרתו לאפשר ביקורת ומעקב צמוד אחרי בע"ח שנשך כדי לוודא שאינו מפתח סימני תחלואה או תמותה במהלך תקופה של 10 ימים.
תקופה של 10 ימים נקבעה מכיוון שנמצא כי רק בשלבים אחרונים של דגירת המחלה וימים בודדים לפני הופעת סימנים קליניים מופיע הנגיף ברוק של בע"ח. בעה"ח מוכנס להסגר מכיוון שרוקו בא במגע עם אדם - אזי במידה ובעל החיים היה נגוע בכלבת והנגיף נמצא ברוקו, הרי במהלך תקופת ההסגר היו מופיעים סימני מחלה ובעה"ח בד"כ היה מת ומנגד אם לא הופיעו סימנים מחלה או תמותה אזי ניתן לומר בוודאות כי בעת החשיפה לא היה הרוק של בעה"ח נגוע בנגיף הכלבת.

מהם התסמינים בבעלי החיים?

לא ניתן לומר כי בע"ח חולה בכלבת רק על פי מראהו החיצוני. ישנם בעלי חיים שאינם מראים כל סימן חיצוני למחלה. קיימים מספר שינויים התנהגותיים שיכולים לעורר חשד לאפשרות שאכן מדובר בחולה:

- בעלי חיים הפעילים בלילה, המופיעים בשעות היום
- חיות בר שאינן חוששות מבני אדם
- בעלי חיים ההופכים תוקפניים ומתקיפים חיות אחרות ובני אדם ללא כל גירוי מצידם
- חוסר קואורדינציה
- שיתוק של הגפיים, הגרון ושרירי הלעיסה
- חוסר תיאבון וסירוב לאכול מזונות אשר אהובים עליו בד"כ
- תוקפנות לא ממוקדת: תוקפנות כלפי יצורים דמיוניים ואפילו דוממים
- השמעת קולות בתדירות רבה ובצליל משונה ולא אופייני
- כל בעל חיים שנראה או מתנהג כחולה מאד.
- חולה הכלבת תמיד ימות לבסוף.

מהם הסימנים בבקר?
כפי שצויין, הסימנים גם בבקר שונים ומגוונים. אנו מבחינים ב-2 צורות עיקריות: הצורה הקלה/השתוקית (נמשכת כ-6-7 ימים):

- אי יציבות וגרירה של גפיים אחוריות בעת הליכה
- זנב רפוי ונוטה הצידה
- Tenesmus - לחיצות מאומצות בניסיון למתן צואה, בשילוב עם שיתוק של פי הטבעת--> גורמים ליציאה וכניסה של אויר מהרקטום (סימן מאד אופייני הקורה בשלבים מתקדמים לפני רביצה).
- ריור מוגבר (סימן מאד אופייני ותמידי) - חשוב מאד להבדיל ממקרים של גוף זר בפה.
- בזכרים - רפיון של אבר המין.
- רביצה - ללא יכולת לקום
- מוות - בד"כ כ-48 שעות מרביצה.

הצורה האלימה/הפראית (24-48 שעות):

- הפרה עירנית מאד ומתוחה
- עודף רגישות לתנועה ורעש
- תוקפנות אלימה כלפי: בע"ח אחרים, בני אדם ודוממים
- קולות געייה עזים ובתדירות גבוהה
- פעילות מינית נמרצת (קפיצות רבות על פרות רבות)
- הסימנים האלימים מסתיימים בפתאומיות - בקריסה, שיתוק ומוות תוך מס' שעות חשוב! בפרה עם ריור מוגבר תמיד יש לחשוד גם בכלבת.

ברפת שלי מתה פרה שאובחנה כחולה בכלבת. מה הצעדים שעלי לנקוט? מהם הצעדים שיינקטו כלפי?
צעדים שעליך לנקוט:

- יש לדאוג לרכז את כל האנשים (אנשי צוות הרפת ואחרים) שבאו במגע עם הפרה שמתה לתחקיר אפידמיולוגי בלשכת הבריאות המחוזית, לצורך קבלת החלטה לגבי חיסון.
- הגברת האמצעים שימנעו חדירה של חיות בר, כלבים משוטטים וכד' למתחם הרפת.

צעדים שיינקטו כלפי הרפת (בטיפול הלשכה הוטרינרית המחוזית והשירותים הוטרינרים):

- הטלת סגר על המשק
- חיסון בעלי החיים במשק (במידה והמשק אינו מחוסן בשגרה)

האם ניתן למנוע את המחלה בבעלי החיים?
בהחלט כן.
מכיוון שלא ניתן למנוע לחלוטין מגע של בעלי החיים שלנו עם בעלי חיים מעבירי המחלה (חיות בר, כלבים משוטטים) המניעה מבוססת על חיסון של חיות הבית וחיות המשק - החיסון יעיל ובטוח ביותר.
כלבים - חיסון חובה. ניתן ע"י רופאים רשותיים, ווטרינרים פרטיים (מורשים מטעם הרשות המקומית).
חתולים - חיסון רשות.
חיות המשק - חיסון חובה באזורים בעלי סיכון (על פי החלטת השירותים הווטרינרים) מבוצע ע"י מחסנים מטעם הלשכות הווטרינריות.
חיות בר - חיסון אורלי - באמצעות פיזור פיתיונות המכילים מרכיב מחסן. ■

מו... מהשטח*

מערבלי מזון לבקר

כיום Agm החברה שהמציאה את מערבל המזון הורטיקלי לבקר, היא חלק מקבוצת UNIFAST איטליה שהיא הקבוצה שמייצרת את מספר הסלפים הורטיקליים הגדולה בעולם.
המודל החדש של הסלף נקרא VANTAGE.
הפיתוחים החדשים של הכלי הנ"ל הם:
קבינה מרווחת בעלת שדה ראיה רחב, מנוע ג'ון דיר אחורי 170 כ"ס בעל צריכה נמוכה יחסית בדלק, מנוע עירבול הידרואלי במקום גיר עירבול, יכולת עירבול וקיצוץ אחיד ומהיר, מסוע פריקה הפורק לשני הכיוונים בעל שיפוע בקצה המסוע הגורם לחלוקה אחידה באבוס, כורה משופר בעל תפוקה גבוהה בכל סוגי החומרים הכולל דלת העמסת מוצרים משתלבים ישר למסוע מעלית. הסלף מיוצר בגדלים של 10-20 מ"ק.
ניתן לראות את הסלף הראשון שעובד בארץ בקיבוץ גלעד.
UNIFAST-AGM - מייצרת גם עגלות נגררות ונייחות ורטיקליות בעלות שבלול אחד, שני שבלולים ושלושה שבלולים.
בעגלות בעלות שני שבלולים ושלושה שבלולים יש בד"כ בעיה של עירבול וזרימת המזונות הגסים במיכל, Agm פתרה את הבעיה ע"י שבלולים החופפים זה את זה הנקרא OVER LAP SYSTEM הגורם לזרימה אחידה של החומרים בתוך המיכל, כמו כן Agm מספקת את הכלים הנ"ל עם שבלולים בעובי 20 מ"מ.
בעגלות ניידות בנפחים הגבוהים מ-20 עד 50 מ"ק ניתן לקבל את הכלי עם סרן אחורי בעל היגוי עצמי המונע בעיות בגלגלים.
אפשר לראות בקיבוץ מענית עגלה ורטיקלית בנפח 17 מ"ק, ברפת אפיק עגלה ורטיקלית בנפח 20 מ"ק בעלת שני שבלולים שתגיע במהלך חודש יולי ועגלה נייחת בנפח 30 מ"ק במרכז מזון כפר-יחזקאל.

שיווק ושירות - חב' KAG קיבוץ כפר עזה
טל. 08-6809664/5, טל. מכירות: 050-6493156,
פקס. 08-6611017
דואר אלקטרוני: E-mail: kagltd@kafrit.co.il

*חברות מספרות מהשטח